

Nuorisotoiminnan ja kouluysteistyön toimintakertomus 2012

Punaisen Ristin nuorisotoiminnan eri toimintamuodot rakentavat monipuolisen tarjonnan ja antavat erilaisille nuorille tapoja toimia järjestössä sekä mahdollisuuden kehittyä ja löytää uusia toiminnan paikkoja.

Järjestöillä on merkittävä rooli nuoren non-formaalisessa kasvatuksessa. Tästä syystä olemme laatineet Punaisen Ristin toiminnalle kasvatustavoitteet. Järjestön toiminnan ja arvojen kautta lapsi ja nuori kasvaa elämää kunnioittavaan ja suvaitsevaisuutta tukevaan arvomaailmaan. Tavoitteenamme on, että lapsi ja nuori uskaltaa seistä hyvän puolella, hän uskoo myötätunnon tekoihin ja läsnäolon voimaan. Hänellä on rohkeutta puhua tukea tarvitsevien puolesta ja ottaa kantaa. Kasvatustavoitteet ovat koko järjestön työkalu toiminnan suunnittelussa ja strategioiden toimeenpanossa ja ne luovat vahvan pohjan Suomen Punaisen Ristin nuorille suunnatuissa toimintamuodoissa.

Nuorten teemavuosi 2012

Vuonna 2012 koko Suomen Punaisessa Ristissä vietettiin nuorten teemavuotta. Ajatuksena oli, että teemavuonna koko järjestö sen kaikilla tasoilla sitoutuu erityisiin resurssein ja käytännön toimin nuorten mukaan saamiseksi ja nuorisotoiminnan profiilin voimistamiseksi.

Samaan aikaan nuorten teemavuoden kanssa aloitettiin keskustoimistolla YT-neuvotteluprosessi. Nuorisotoiminnan resursseja leikattiin prosessissa ja nuorisotoiminnan vastuita jaettiin uudestaan niin, että vastuu Spray-lehdestä siirrettiin viestintäyksikölle ja kansainvälisen nuorisotoiminnan koordinoituvastuu siirtyi kansainvälisen avustustoiminnan linjalle.

Nuorten teemavuoden arvioinnissa kävi ilmi että nuorten teemavuosi koettiin tarpeelliseksi, mutta sen resurssit liian vähäisiksi. Samaan aikaan toivottiin laajempaa sitoutumista teemavuoteen järjestön kaikilla tasoilla. Arviointikyselyn palautteissa todettiin, että nuorten teemavuodelta puuttui yhteinen ilme, materiaalit, 'rummutus' järjestön sisällä sekä medianäkyvyys ja iso valtakunnallinen, yhteinen tapahtuma. Keskiarvo teemavuodelle ja sen tavoitteiden saavuttamiselle oli 6,71 (arvoasteikolla 4-10).

Arvioinnissa todettiin, että vuosi on lyhyt aika saada aikaiseksi isoja muutoksia ja kehittämisaskeleita osastotasolla ja että teemavuoden yhtenä tarkoituksena oli herättää järjestöä nuorisotoimintaan. Nuorisotoiminnan kehittäminen on prosessi, joka vaatii aikaa, joten ponnistuksia nuorten mukaan saamiseksi toimintaan ja nuorten puolesta puhumiseksi ei tule lopettaa nuorten teemavuoteen.

Nuorisotoiminnan tuulia

Reddie Kids on varhaisnuorille (7-12 -vuotiaille) suunnattua säännöllistä ja paikallista kerhotoimintaa. Varhaisnuoret oppivat leikin lomassa ensiaputaitoja sekä pohtivat suvaitsevaisuuteen ja ystävyyteen liittyviä arvoja ja käytöstapoja. Kerhojen kautta Punainen Risti tarjoaa mielekkään harrastuksen lapsille ja tasavertaisen mahdollisuuden osallistua Punaisen Ristin avustustoimintaan niin Nälkäpäivä-kerääjinä kuin

antamalle heille taitoja auttaa itseään ja koulukavereitaan ensiapua vaativissa tilanteissa.

Reddie Kids -kerhotoiminnan malli on saanut valtavasti positiivista palautetta niin järjestön vapaaehtoisilta kuin lasten vanhemmilta. Vuonna 2012 paikallisosastoissa toimi 73 Reddie Kids -kerhoa (v. 2011: 77). Varhaisnuorten kerhotoiminnan tunnettuuden lisäämiseen panostettiin markkinoimalla sitä Punaisen Ristin S-ryhmän kanssa tekemän yhteistyön kautta. Yhteistyön tuloksena myönnettiin taloudellista tukea 31 osaston varhaisnuorten toimintaan vuodelle 2013.

Vuonna 2012 myös jatkettiin Reddie Kids -kerhoille suunnatun lisämateriaalin työstämistä, aloitettiin Reddie Kids -ohjaajakoulutuksen uudistaminen sekä työstettiin Reddie Kids -ohjaajien verkkokoulutusta.

Mallinnettua nuorisoryhmätoimintaa on vahvistettu ja linkitetty vahvemmin osaksi nuorisopromon tehtäväkenttää. Nuorisoryhmätoiminnan kautta luodaan 13–17-vuotiaille mahdollisuus vaikuttaa lähiympäristössä ja ottaa kantaa paremman arjen ja heikempien puolesta. Nuorisoryhmätoiminnan opasta jalkautettiin osastojen käyttöön. Vuonna 2012 29 osastoa ilmoitti, että heidän osastossa toimii nuorisoryhmä (v. 2011: 28). Yhteensä ryhmissä toimi 288 nuorta vapaaehtoista.

Suomen Punaisen Ristin leiritoimintaan osallistuu niin lapsia kuin nuoria. Paikallisosastot ja piirit järjestivät leirejä eri teemoilla ja eri kohderyhmille. Leiritoiminnan sisältöihin kuuluu vahvasti niin lasten ja nuorten sosiaalinen vahvistaminen, yhteishengen luominen, ensiaputaitojen oppiminen kuin yhdenvertaisuuden sisäistäminen ja tutustuminen järjestön kansainväliseen avustustoimintaan ja kansainväliseen verkostoon. Vuonna 2012 20 osastoa (v. 2011: 16) ilmoitti järjestäneensä varhaisnuorten ja/tai nuorten leirejä.

Nuorten yksinäisyydestä on tullut yksi aikamme yleisimmistä ongelmista – ja nuorten yksinäisyys onkin eri tutkimusten perusteella yleisin yhteiskunnasta syrjäytymisen syy. Suomen Punaisen Ristin nuoret osallistuvat jatkuvasti nuorten yksinäisyyden torjumiseen vapaaehtoistyöllään. Monipuolisen, kaikille avoimen nuorisotoiminnan lisäksi moni yksinäinen nuori on saanut tukea vaikeaan elämäntilanteeseen ystävätoiminnan kautta.

Suomen Punaisen Ristin nuorten ystävätoiminnan tavoitteena on ehkäistä nuorten syrjäytymistä ja nuorten kasvavaa yksinäisyyttä yhteiskunnassa. Nuoret toimivat ystävinä nuorille yksilötasolla tai ryhmätoiminnan muodossa. Vapaaehtoisten ja paikallisosastojen kokemus on näyttänyt, että nuori nuorelle ystävätoiminnan tarve on viime vuosina kasvanut etenkin suurkaupungeissa ja yliopistokaupungeissa. Suomen Punaisen Ristin nuorten ystävätoiminnassa nuoret toimivat myös ystävinä vanhuksille, niin kotona asuville kuin laitoksissa asuville vanhuksille. Toiminnan tavoitteena on ehkäistä vanhusten yksinäisyyttä ja edistää sukupolvien välisiä kohtaamisia.

Nuorten ystävätoiminnalle on eri piireissä aktiivisesti luotu pilottihankkeita, joissa kehitetään nuorten ystävien rekrytointia, koulutusta sekä nuorten ystävien välitystoimintaa. Nuorten ystävätoiminnalle aiemmin mallinnettuja toimintamalleja (esimerkiksi Nuori Nuorelle -hanke, Lähekkönä messiin ja Hertta-oppilaitosyhteistyö) työstettiin vuoden 2012 aikana pidemmälle, jalkautettiin ja levitettiin useampien piirien alueelle muokaten malleja oman alueen paikallisen tarpeen mukaan.

Vuonna 2012 vahvistimme edelleen myös yhteistyötä Nuorten turvatalojen kanssa rakentamalla yhteistyöprojekteja ja vahvistamalla Nuorten turvatalojen vapaaehtoistoimintaa.

Kansainvälinen nuorisotoiminta

Punaisen Ristin nuorisotoiminta tarjoaa nuorille mahdollisuuksia toimia kansainvälisessä ympäristössä. Kansainvälisen nuorisotoiminnan tarkoituksena on lisätä nuorten kansainvälistä vuorovaikutusta ja kehittää heidän välistä yhteisymmärrystään. Tarjoamme nuorille mahdollisuuksia tutustua toisten maiden aatteellisiin, sosiaalisiin ja kulttuurioloihin sekä nuorisotoimintaan ja inhimillisyyteen perustuvaan humanitaariseen apuun, josta varsinkin Punainen Risti on tullut tunnetuksi maailmalla. Toimintaa rahoitetaan ja toteutetaan Folke Bernadotten muistosäätiön avustuksen turvin.

Vuonna 2012 järjestettiin seitsemäs nuorten avustustyöntekijöiden koulutus. Koulutukseen osallistui 29 nuorta vapaaehtoista ja tällä hetkellä reservissä on noin sata koulutettua alle 29-vuotiasta nuorisodelegaattia. Nuorisodelegaatit toimivat kansainvälisissä yhteistyöhankkeissa nuorisotoiminnan kehittämistehtävissä, mutta heillä on arvokas rooli myös kotimaan vapaaehtoistoiminnassa esimerkiksi Punaisen Ristin lähettiläinä ja keräyksissä. Nuorisodelegaattien pikkujoulujen yhteydessä järjestettiin täydennyskoulutuspäivä, jossa keskityttiin nuorisodelegaattien toiminnan eri muotoihin kotimaassa ja hyväksi todettujen ideoiden ja käytännön mallien jakamiseen. Lisäksi täydennyskoulutuksessa jaettiin tietoa Euroopan Unionin lanseeraamasta vapaaehtoishankkeesta.

Vuoden 2012 aikana maailmalla oli nuorisodelegaattikomennuksella kolme nuorta: Panamassa, Genevessä ja Nepalissa. Helsingin ja Uudenmaan piirissä oli yhdeksän kuukauden pituisella komennuksella yksi nuorisodelegaatti Nepalista. Lisäksi EU:n vapaaehtoishankkeen EVHAC:in kautta oli maailmalla kolme nuorisodelegaattitaustaista nuorta: yksi Nepalissa, yksi Perussa ja yksi Tadžikistanissa.

Suomen Punaisen Ristin kotimaan toiminnassa nuorisodelegaatit osallistuivat aktiivisesti Operaatio Nälkäpäivä –keräykseen sekä kävivät kouluilla ja oppilaitoksissa kertomassa Punaisen Ristin kansainvälisestä toiminnasta ja muusta nuorisotoiminnasta.

Nuorisodelegaattitoiminnan lisäksi kansainvälisen nuorisotoiminnan kenttään kuuluvat erilaiset vapaaehtoisryhmille järjestetyt opintomatkat ja leirivaihdot. Vuonna 2012 nuoria osallistui mm. Thaimaan ja Bolivian Punaisten Ristien järjestämille nuorisoleireille sekä opintomatkaille Norjaan, Geneveen ja Tanskaan. Myös Herttoniemen osaston järjestämää kansainvälistä HerziCamp-leiriä sekä Satakunnan piirin toteuttamaa Bigpepa-pelastuspalveluleiriä tuettiin Folke Bernadotten muistosäätiön avustuksella.

Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyö on tärkeää koko alueen kehittymisen kannalta. Yhteistyön kautta pyritään tukemaan Baltian maiden Punaisten Ristien nuorisotoiminnan kehittymistä ja samalla mahdollistamaan suomalaisten nuorten kansainvälinen oppiminen. Suomen Punaisen Ristin Viinijärven osasto järjesti yhdes-

sä Viron Punaisen Ristin kanssa perinteeksi muodostuneen ensiapupainotteisen kesäleirin Virossa. Savo-Karjalan piiri jatkoi yhteistyötään Karjalan Punaisen Ristin kanssa lähettämällä osallistujia Petroskoin ensiapukilpailuihin.

Valtakunnallisen nuorisotoimikunnan edustaja valittiin pohjoismaisena edustajana EYCC-komiteaan, joka vastaa Euroopan Punaisten Ristien nuorisotoiminnan kehittämistä.

Kouluyhteistyö

Suomen Punaisen Ristin kouluyhteistyön koordinaatiota selkeytettiin vuonna 2012 entisestään ja siihen on annettu vahva panostus myös koko järjestön taholta. Kouluyhteistyön linjauksen ja kehittämissuunnitelman työstäminen aloitettiin yhteistyössä Punaisen Ristin kouluyhteistyön kehittämistyöryhmän, ulkopuolisten vapaaehtoisten ja muiden järjestöjen edustajien sekä kasvatusalan ammattilaisten kanssa. Vuonna 2012 kouluyhteistyötä toteutettiin 275 osastossa. Kouluyhteistyön keskeisimmät teemat olivat keräystoiminta, Punaisen Ristin toiminnan esittely, ensiapu sekä suvaitsevaisuus ja yhdenvertaisuus.

Vuonna 2012 selvitettiin erilaisia malleja miten järjestö voi lähestyä kouluja ja oppilaitoksia, mm. koululähettilästoiminnan ja teemakoulu-mallin kautta. Punaisessa Ristissä on pilotoitu vuosina 2011-2012 teemakoulu-mallia. Tavoitteena tehdä SPR:n toimintaa tutuksi lapsille ja nuorille, edistää auttamisen taitojen oppimista (esim. ensiapu- ja terveystaidot sekä arjen hyvinvointi), tukea koulua kasvatustehtäväänsään, antaa elämyksiä kouluopiskeluun ja innostaa nuoria mukaan vapaaehtoistoimintaan.

Punaisen Ristin kouluyhteistyö eri toimintamalleineen oli vahvasti esillä Educa-messuilla tammikuussa 2012. Kyseessä on opetus- ja kasvatusalan vuoden suurin messutapahtuma ja samalla kyseessä myös opetusalan valtakunnallinen koulutustapahtuma. Punaisen Ristin toimintaan tutustui messujen aikana noin 11 000 messuvierasta. Tapahtumassa kerättiin opettajien ja muiden kasvatusalan ammattilaisten yhteystietoja Punaisen Ristin Opettajien sähköisen uutiskirjeen postittamista varten. Punaisen Ristin opetus- ja kasvatusalan ihmisille suunnattujen koulusivujen (punainenristi.fi/koulusivut) aineistoja kehitettiin vastaamaan entistä paremmin kohde-ryhmän tarpeita ja käytettävyyttä koulujen ja oppilaitosten opetustyössä.

Ensiapu on yksi Suomen Punaisen Ristin keskeisimmistä toimintamuodoista ja nuorille tarjotaan entistä aktiivisemmin mahdollisuuden osallistua ensiaputoimintaan. Ensiapu on elämän taito – myös nuorelle. Ensiaputaitojen opetteleminen ja harjoittelu ensiapuryhmässä tai koulussa tarjoaa nuorelle mahdollisuuden saada itselleen tärkeitä taitoja niin, että hän osaa auttaa itseään, kaveriaan tai toisia onnettomuuden sattuessa. Ensiaputaidot ovat siis osa arkipäiväistä turvallisuutta myös koulumaailmassa. Tilanteesta ja paikasta riippumatta jokaisella on velvollisuus auttaa ja antaa ensiapua. Vuonna 2012 nuoria on rekrytoitu aktiivisesti mukaan ensiapuryhmätoimintaan ja kouluille on tarjottu ensiapu-aiheisia oppikokonaisuuksia.

Punaisella Risti on kehittänyt uuden nuorten kouluturvallisuuden, osallisuuden ja kouluyhteisöllisyyden vahvistamiseksi tarkoitetun toimintamuodon perusopetuksessa hyödynnettäväksi. Tämä ennen kaikkea yläkoulujen 7.-luokkalaisille suunnattu ensiapuohjelma koostuu neljästä osa-alueesta (ensiapu, päihteistä kieltäytyminen, hiv

ja seksuaaliterveys sekä henkinen tuki) ja on laajuudeltaan noin neljän tunnin mittainen kokonaisuus.

Läksykerhoissa Punaisen Ristin vapaaehtoiset ohjaavat oppilaita kotiläksyjen tekemisessä ja tukevat koulunkäyntiä. Toiminnan mallia on haettu Ruotsista ja Norjasta. Läksykerhotoiminnan tavoitteena on vahvistaa lapsen motivaatiota koulunkäyntiin, kehittää eritaustaisten nuorten yhdessä tekemistä ja lisätä kielellisen ja kulttuurisen kotoutumisen merkitystä ja yhdenvertaisuuden vahvistamista. Toiminnan kautta vahvistuvat sosiaaliset verkostot, yhteenkuuluvuus ja itsetunto ja lapsi saa osakseen luotettavan aikuisen läsnäoloa ja apua. Läksykerhotoiminnan valtakunnallistamisen tueksi on luotu vapaaehtoisen opas, jota päivitettiin vuonna 2012. Läksyhelppi-toiminta on saanut osakseen suurta kiinnostusta ja sille on tarvetta kaikkialla Suomessa. Vuonna 2012 Punaisen Ristin läksykerhotoimintaa toteutettiin 26 Läksyhelppi-kerhossa.

Vuoden 2012 aikana vahvistimme yhteistyötä opettajakoulutuslaitosten ja OKL-opiskelijoiden kanssa. Tarkoituksenamme on saada paitsi globaalikasvatuksen näkökulmia niin myös muuta järjestömme toimintaa mukaan opettajaksi opiskelevien opintoihin. Olemme tehneet yhteistyötä eri järjestöjen (mm. Plan, SETA, UNICEF, KEPA, Repu ja Suomen YK-liitto) kanssa opettajan koulutuslaitos-yhteistyön tiimoilta ja laatineet mm. kouluvierailujen laatukriteeristön. Vuoden 2012 tapahtumien teemoina olivat kriisien ja katastrofien käsittely globaalikasvatuksessa sekä opettajat arvokasvattajina. Opettajille tarjottiin näkökulmia ja apuvälineitä siihen, miten lasten ja nuorten kanssa vaikeisiin asioihin voi tarttua. Järjestöyhteistyössä toteutettuja Maailma koulussa -teemapäiviä toteutettiin eri puolilla Suomea ja hyväksi havaittujen käytäntöjen jakamista jatketaan vuonna 2013.

Suomen Punaisen Ristin nuorisotoiminnan tukirakenteet

Nuoret ovat keskeinen osa järjestön päätöksentekoa ja kannustamme heitä aktiivisesti ottamaan kantaa ja vaikuttamaan niin järjestön sisällä kuin yhteiskunnassa. Nuoret toimivat aikuisten rinnalla järjestön luottamuselimissä järjestön kaikilla tasoilla. Nuorilla on myös omia vaikuttamisen areenoja. Vuonna 2012 järjestettiin Nuorten vuosikokous, johon osallistui noin 150 nuorta vapaaehtoista (2011: 120) ympäri Suomea. Nuorten vuosikokouksessa asetettiin nuorten luottamusjärjestelmän uudistusta käsittelevä työryhmä, joka on muun muassa työstänyt ohjeistusta piirien nuorisotoimikunnista ja piirien nuorten foorumeista.

Reddie Kids -kerhonohjaajien koulutus on vakiinnuttanut asemansa järjestössä. Nuorisopromo-koulutuksen kautta nuoria kannustetaan ottamaan vastuu lähiympäristöstään ja ottamaan kantaa heikompien puolesta niin tempausten kuin nuorisoryhmien kautta. Vapaaehtoisille leirijärjestäjille, leiripomoille ja leiriohjaajille tarjotaan perehdytystä leiritöiminnan koulutuksen muodossa. Myös vapaaehtoisia nuorisotoiminnan kouluttajia koulutettiin vuonna 2012.

Suomen Punaisen Ristin nuorisoviestinnällä kerrotaan kiinnostuneille järjestön nuorisotoiminnasta ja nostetaan esiin järjestön tarjoamia mahdollisuuksia, tuetaan toiminnan tavoitteita sekä kasvatetaan toiminnan tunnettuutta ja vetovoimaisuutta nuorten keskuudessa. Viestintä aktivoi, antaa kuvan kiinnostavasta toiminnasta sekä syyn toimia. Tavoitteena on myös lisätä toiminnan avoimuutta ja madaltaa osallistumiskynnystä.

Viestintää toteutetaan keskustoimiston ja piirien yhteistyöllä. Vuoden 2012 YT-neuvottelujen seurauksena nuorisoviestinnän koordinaatio siirtyi viestinnän yksikköön. Nuorisoviestinnän tavoitteena on saavuttaa yhtäläillä niin paikallista kuin valtakunnallistakin näkyvyyttä. Eri paikalliset ilmiöt ja aiheet nostetaan valtakunnalliseen keskusteluun.

Sähköiset mediat ovat nuorille erityisen luonnollinen toimintakenttä, ja siksi Punaisen Ristin nuorisotoiminta on panostanut, ja tulee jatkossakin panostamaan, entistä voimakkaampaan näkyvyyteen Internetissä ja sosiaalisessa mediassa.

Suomen Punaisen Ristin nuorten verkkolehti Spray.fi ilmestyi vuonna kaksikielisenä 2012 kymmenen kertaa. Nuorisoviestintää toteutettiin niin ikään Punaisen Ristin verkkosivujen kautta ja vapaaehtoisverkko RedNetin kautta. RedNetin tarkoituksena on palvella jo toiminnassa mukana olevia vapaaehtoisia. Rednetin kautta vapaaehtoisten on mahdollista jakaa materiaaleja ja kokemuksia sekä saada tietoa ajankohtaisista asioista ja tapahtumista. Vuonna 2012 vapaaehtoisia kannustettiin hyödyntämään RedNetiä ja liittymään sen erilaisiin nuorisotoiminnan ryhmiin (esimerkiksi SPR Nuoret ja SPR Reddie Kids ohjaajat). Toimimme lisäksi aktiivisesti myös Facebookissa, jossa nuorisotoiminnasta viestittiin etenkin Finnish Red Cross Youth -sivulla.